

«Desde aquellos tiempos del Renacimiento europeo, la naturaleza se convirtió en mercancía o en obstáculo al progreso humano. Hasta hoy, ese divorcio entre nosotros y ella ha persistido, a tal punto que todavía hay gente de buena voluntad que se conmueve por la pobre naturaleza, tan maltratada, tan lastimada, pero viéndola desde afuera». (Eduardo Galeano, Cumbre de la Madre Tierra 2010).

Les mesures d'eficiència energètica i l'impacte en la prevenció de riscos

Una de les protagonistes d'aquest estiu ha sigut l'aprovació de **mesures d'eficiència energètica**, amb impacte en les condicions laborals i en la prevenció de riscos. La norma pretén, fins a l'1 de novembre de 2023, una limitació en la temperatura de la calefacció o refrigeració a 19 i 27 graus, respectivament, per a un estalvi estimat del 7 % del consum, així com l'obligació relativa als tancaments automàtics de portes (vegeu Reial decret).

Des del punt de vista del consum, aquesta mesura, que ha acaparat tots els focus, resulta insuficient en els objectius climàtics (per exemple, el consum d'energia fòssil per a transportar la mateixa energia fòssil suposa el 30 %). Des del punt de vista laboral, ha rescatat del calaix la necessitat de complir el RD 486/1997 de **disposicions mínimes de seguretat i salut en els llocs de treball** (vegeu Reial decret), però només en l'annex III respecte a condicions ambientals (això de la seguretat i higiene ja vindrà en un altre moment). No en va, un dels elements que al nostre judici té major rellevància és la convivència d'aquestes obligacions tèrmiques amb la ventilació necessària en la prevenció davant de la COVID-19.

Avaluació de riscos

La progressiva supressió de l'obligació de les màscares suposa un repte addicional que, des del punt de vista preventiu, ha de marcar l'adaptació de mesures en l'avaluació de riscos. Cosa similar succeeix en la utilització de gels hidroalcohòlics i la resta de mesures de neteja.

La participació del conjunt de persones treballadores en aquesta implantació de mesures va més enllà del que ens han volgut anteposar des d'òptiques empresarials, basades o bé en la catalogació de la intensitat del treball (amb la finalitat de burlar els límits màxims tèrmics), o bé en el cost

que suposaria adaptar tancaments automàtics de portes (amb la carrera política a anunciar subvencions, d'escàs impacte però gran rellevància comunicativa, a la implantació d'aquests mecanismes), com es desprén de les propostes de la Comunitat Valenciana per al Pla de contingència i estalvi energètic a Espanya i a la UE (disponible [ací](#)).

Siga com siga, la norma aprovada requereix la revisió de diferents estances en els llocs de treball (vegeu procediment del Ministeri de Sanitat), amb el deure d'informació addicional de les mesures d'aplicació relatives als valors límits de les temperatures de l'aire, informació sobre temperatura i humitat, obertura de portes i règims de revisió i manteniment regulades en el Reglament d'instal·lacions tèrmiques en els edificis (RITE), així com altres mesures que s'estiguen adoptant per a l'estalvi i l'eficiència energètica.

Prioritat en la prevenció

No volem oblidar la vigilància de la salut de les persones que hagen sigut diagnosticades de condició post COVID-19 una vegada reincorporades al seu lloc de treball, per a determinar si requereixen o no adaptacions en el seu lloc de treball d'acord amb les seues limitacions. Cada vegada són més nombrosos els **casos de COVID persistent** i freqüent l'oblit d'aqueix col·lectiu, tant en el compliment d'obligacions empresarials i dels agents que intervenen en l'avaluació de riscos, com de les institucions de protecció social en el supòsit de reconeixement de lesions incapacitants permanents.

Des de CCOO PV instem a les empreses que no prioritzen únicament una mesura d'estalvi energètic, sinó que la supediten a una norma amb més de 25 anys de vida: la Llei de prevenció de riscos laborals. Els seus incompliments segueixen en augment, i ocasionen greus conseqüències en la salut de la població treballadora.

RACÓ JUDICIAL

El Suprem anul·la el sistema de vigilància de malalties laborals de la Generalitat

El Tribunal Suprem admet el recurs de les tres associacions nacionals representants de les mútues i anul·la definitivament el Sistema d'Informació Sanitària i Vigilància Epidemiològica Laboral (SISVEL).

L'Alt Tribunal considera la norma contrària a dret i determina que el Consell manca de competències per a posar en marxa aquest registre, atès que *"la naturalesa laboral de la legislació controvertida implica que aquesta siga competència exclusiva de l'Estat"*. Aquest sistema, pioner al nostre país, pretenia facilitar la **detecció i declaració de les malalties professionals** des de l'atenció primària

i especialitzada. Ho va pretendre i ho va aconseguir: en aquests últims 12 anys de vigència del SISVEL al País Valencià s'han declarat més malalties professionals que a d'altres CA amb major població activa. Això ha repercutit en grans diferències en l'àmbit territorial dels índexs d'incidència de malaltia professional. (Cliqueu ací per a consulta).

Aquesta i no una altra, és la principal causa per la qual les mútues van iniciar el passat 2019 el camí judicial per a anteposar els seus propis objectius economicistes per davant de la salut de les persones treballadores.

Empleades de la llar: drets en prevenció i salut laboral

Aquest mes de setembre es va publicar el RD llei 16/2022 per a la **millora de les condicions de treball i Seguretat Social** de les persones treballadores al servei de la llar.

Entre els seus majors èxits, destaca la protecció davant de les situacions d'atur, bonificacions en cotitzacions, la fi de la figura del desistiment (permetia l'acomiadament sense causa), la inclusió en les polítiques de formació i d'ocupació.

També preveu la seua **inclusió en les polítiques preventives**, i modifica la Llei de prevenció de riscos laborals, a través

de la disposició addicional vuitena, que estén el dret a una protecció eficaç en matèria de seguretat i salut en el treball a aquest col·lectiu de treballadores, especialment en l'àmbit de la prevenció de la violència contra les dones.

A més, s'estableix el compromís de creació d'una comissió d'estudi l'objectiu de la qual és la inclusió de la perspectiva de gènere en el quadre de malalties professionals per a identificar i corregir les deficiències que hi ha en l'àmbit de la protecció de les malalties professionals de treballs altament feminitzats.

Dia Mundial del Turisme: repensar les condicions del sector

DADES D'ACCIDENTS DE TREBALL EN HOSTALERIA (Comparativa agost-juliol)

AÑO	ALICANTE	CASTELLÓN	VALENCIA	COMUNIDAD VALENCIANA
2018-2019	2036	604	2265	4905
2019-2020	1456	486	1739	3681
2020-2021	1218	437	1654	3309
2021-2022	1864	588	2262	4714

Font: INVASSAT

La tornada a la normalitat ha comportat un volum de turistes i pernoctacions similar als nivells prepanidèmia, però també a nivells similars en sinistralitat laboral. El més freqüent són els accidents traumàtics, bé per talls, caigudes o lesions musculoesquelètiques. Malalties que poden ser previngudes i evitades. En el Dia Mundial d'aquest sector, celebrat aquest mes amb el lema 'Repensar el turisme', CCOO reclama condicions de treball segures.

Els límits constitucionals davant del control de les mútues

La Sentència del Tribunal Superior de Justícia 564/2022 de Cantàbria declara la nul·litat de les actuacions realitzades, retrotraient el procés d'instància al moment anterior a la Sentència, perquè es dicte nova resolució **ometent la prova de detectius i l'informe aportat per l'empresa**, i que s'entre a valorar novament els fets.

El supòsit analitzat és: treballadora, amb professió habitual de cambrera, inicia procés de sol·licitud d'incapacitat permanent total davant la Direcció Provincial de l'INSS de Cantàbria, que va ser desestimada per l'Equip de Valoració d'Incapacitats (EVI) i per l'INSS després de la reclamació administrativa prèvia.

Inicia recurs davant la jurisdicció social contra la mútua ASEPEYO, INSS i TGSS, que igualment va ser desestimat per no quedar acreditat que l'actora es trobe *"impossibilitada per a l'exercici de la seua professió"*.

Recorre en suplicació i s'estima el recurs perquè considera el Tribunal que la prova és il·lícita, *"per no haver-se obtingut de manera legal, en haver-se remés dades mèdiques de l'actora a una empresa de detectius privats contractada per la mútua, sense el seu consentiment. El fet que Asepeyo siga una mútua col·laboradora de la Seguretat Social o que la contractació de l'empresa d'investigació s'efectuara mitjançant licitació, de*

cap manera afecta la llicitud, perquè no oblidem que s'està valorant la conculcació d'un dret fonamental a través d'un element probatori, i la interpretació a aquests drets ha de ser restrictiva. Aquesta prova no degué admetre's per la Sentència recorreguda, ni tampoc permetre que desplegara efectes probatoris."

Aquesta sentència té un gran valor doctrinal, ja que **limita el poder de control i seguiment de les mútues** sobre les incapacitats temporals, i recorda que sempre ha de respectar en activitat de gestió els drets fonamentals, en concret, el dret a la protecció de dades i el dret a la intimitat de la persona treballadora.

Medi ambient

Plans locals d'adaptació al canvi climàtic

La Llei de canvi climàtic i transició energètica (disponible ací) preveu l'aprovació de **plans d'adaptació** per a promoure l'acció coordinada i coherent davant del canvi climàtic. Aquests parteixen del Pla nacional que defineix objectius, criteris i accions per a fomentar la resiliència i l'adaptació.

Dins dels objectius, el PNACC inclourà el diagnòstic i l'adaptació en diferents sectors socioeconòmics, sistemes ecològics i territoris, la promoció i coordinació de la participació de tots els agents implicats (administracions, organitzacions empresarials, sindicals i socials), així com mecanismes de seguiment dels programes de treball basada en indicadors d'impactes.

Per això, CCOO PV considera que el nivell més pròxim a la ciutadania es troba en els plans municipals, una **eina d'acció sindical supraempresarial** de gran importància.

Complementàriament, moltes de les mesures es relacionen amb les polítiques de mitigació, el desenvolupament de les quals a priori ha tingut major recorregut. Actualment, **367 municipis al País Valencià** s'han adherit al Pacte de les alcaldies per al clima i l'energia. No obstant això, perduren les resistències en la implantació de mesures ambicioses

que atenguen el conjunt de la població i l'activitat productiva del territori. El canvi de paradigma sobre els efectes del canvi climàtic no pot esperar a atendre les conseqüències de fenòmens extrems, especialment en una **zona de gran vulnerabilitat** com és el litoral mediterrani.

Per això, incorporar la visió climàtica en tota acció local, des dels instruments de planificació urbanística fins als serveis essencials del municipi a partir d'un diagnòstic que reculla la informació socioeconòmica, però també els indicadors de desigualtat social o el punt de partida sociològic i epidemiològic.

Resulta inqüestionable que els efectes afectaran tota la ciutadania i l'activitat productiva, per la qual cosa el paper del sindicat en la seua gestió s'associa al recollit per l'article 7 de la Constitució "en la defensa i promoció dels interessos econòmics i socials".

CCOO PV aposta per l'**acció coordinada de la xarxa sindical** a través de la participació en els òrgans institucionals per a l'eficàcia dels plans municipals d'adaptació al canvi climàtic. (Vegeu informació sobre com implementar aquests plans). (Vegeu Guia d'adaptació al canvi climàtic i al món laboral, editada per la Confederació Europea de Sindicats).

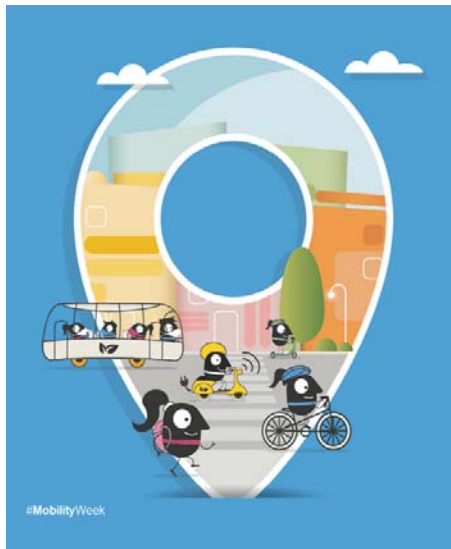
SEM2022: 'Millors connexions' 'Combina i mou-te!'

Després del període de restriccions a causa de la COVID-19, hem vist un retorn al transport individual motoritzat.

Per aconseguir la neutralitat climàtica és necessari **descarbonitzar el transport**, per la qual cosa el lema d'enguany de la Comissió Europea no pot ser més encertat, ja que suposa una oportunitat per a la realitat del País Valencià.

"Connectar millor" suposa desplaçar-se amb la seguretat d'arribar a la nostra destinació de manera segura i puntual. Si bé s'hi han produït alguns avanços, encara manquem d'unes **connexions que vertebrin el territori** en tota la seua amplitud.

Exemple d'això és el transport de viatgers per carretera, el mapa concessional estatal del qual, actualment en tramitació, hauria d'orientar-se cap a la recuperació dels serveis suprimits per la pandèmia, o les noves connexions de reforç en àrees de

Imatge: Mobility week EU

menor població per aconseguir aqueix **objectiu de reducció d'emissions**. Recollit per l'acció 125 de l'acord Alcem-nos, el grau d'implantació és insuficient, i no substituïble per les mesures d'incentius al sector desplegadas per la Generalitat Valenciana en els últims dos anys.

CCOO PV exigeix una diligència major en el compliment dels acords per a la necessària cohesió social i equitativa.

Activitats

En aquesta edició, 37 municipis del País Valencià s'han adherit a la Mobility Week de la Comissió Europea. Entre les nombroses activitats programades, la gratuïtat de la xarxa autonòmica de metro i nombrosos transports municipals el 22 de setembre, així com l'activitat organitzada a València per la UPV i Les Naus 'Pedalejant amb dones de ciència'. Aquesta marxa ciclista recorre els murals retrat de les dones en la ciència i investigació al llarg de la història. Per a més informació i inscripcions (clicueu ací).

#CulturaSegura

'El otoño de la civilización': ens hi va el present

Aquesta recopilació de textos d'**Antonio Turiel** i de **Juan Bordera**, prologada per **Yayo Herrero** i amb epíleg de **Jorge Riechmann**, analitza els diferents moviments del sistema econòmic en la situació d'emergència climàtica.

Aqueix moviment cap a "cap part" està basat en l'interés del capital a realitzar dos o més vegades els mateixos moviments, perquè no es considera que l'abundància de recursos naturals siga finita. Perquè tot pot esperar a demà.

Assistim a una constant procrastinació, en un procés de declivi que s'accelera ràpidament. Es constata que superem els 15 punts de no retorn, així com també tots els pics energètics, per la qual cosa l'adaptació a aqueix escenari ha de considerar com evitem el col·lapse (en una situació de desigualtat social insuportable, amb un 30,6 % de

escarcha".

Mario Benedetti. 'Otoño'.

persones al País Valencià en alt risc de pobresa, dades de 2021).

Aquest llibre, editat per la Revista Contexto, ens posa davant de l'espill ("no és el nostre futur, és el nostre present el que hi va") i ens exposa les nostres contradiccions. Una obra que aporta propostes per a eixir d'aquest laberint: processos que necessiten una participació activa de la ciutadania, una democratització basada en l'economia del bé comú que ens pugua permetre aconseguir una vida bona.

"Aprovechemos el otoño

antes de que el futuro se congele

y no haya sitio para la belleza

porque el futuro se nos vuelva